

Костянтин ІЗОТКІН

слухач магістратури за спеціальністю
«Публічне управління та адміністрування»
(науковий керівник – д.е.н., проф., професор, професор кафедри
менеджменту та публічного управління Мельник А.Ф.)

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЯМИ: ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ

В умовах підвищених вимог з боку суспільства до діяльності організацій підприємницького і некомерційного секторів національної економіки і продуктів їх діяльності роботу цих організацій слід будувати на основі дієвих підходів до управління ними. Одним із підходів, який слід використовувати в управлінні організаціями, є системний.

Системний підхід – це напрям методології спеціального наукового пізнання та соціальної практики, в основу якого покладено дослідження об'єктів як систем [1].

Система є сукупністю (множиною) елементів, які перебувають у взаємному зв'язку та взаємодії між собою, що утворюють визначену цілісність, єдність.

З погляду системного підходу будь-яка система, в тому числі, організація, розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів, що має вхід, вихід, зв'язок із зовнішнім середовищем та зворотний зв'язок.

У науковій літературі системний підхід розглядається також як кібернетичний. Кібернетичний підхід полягає в обґрунтуванні інформаційної сутності управління, у визнанні універсальності законів управління для систем різної природи, у виявленні та організації механізмів зворотного зв'язку, що діють в системах управління, в оптимізації поведінки системи на основі зворотних зв'язків та відповідно до заздалегідь визначених цілей [2].

Сучасні теорії організації управління виходять із зростаючої ролі людини в процесі виробництва та в суспільстві, а основними факторами, що впливають на організацію виробництва, визначають: системний підхід; динамічний характер процесів, що протікають в організаціях; багатовимірність організаційної структури; адаптація до змін та ін.

Управління організаціями, які є складними системами, вимагає, щоб

його здійснення базувалось на загальних принципах теорії систем. До таких принципів належать:

- принцип цілісності, який означає неможливість звести властивості системи до суми властивостей елементів, які її складають, і неможливість відділити елементи від властивостей цілого;

- принцип структурності, який дає можливість опису організації як системи через встановлення її структури, мережі зв'язків і взаємовідносин; вказує на зумовленість поведінки системи не стільки поведінкою її окремих елементів, скільки властивостями її структури;

- принцип взаємозалежності організації та її організаційної структури з зовнішнім середовищем, за яким система формує і виявляє свої властивості в процесі взаємодії із зовнішнім середовищем та виступає при цьому активним компонентом такої взаємодії;

- принцип ієрархічності, згідно якого кожний компонент системи також розглядається як система (підсистема), а організація як система також виступає компонентом більшої системи;

- принцип множинності опису організації як системи, згідно якого система є складною, її адекватне, глибоке пізнання потребує побудови множини різноманітних моделей, кожна з яких описує тільки певний аспект системи.

Об'єктивну необхідність використання системного підходу в управлінні організаціями обґрунтовують такі причини і закономірності:

- застосування системного підходу до управління організаціями дозволяє покращити процеси керівництва, а відтак позитивно впливає на роботу організацій, в цілому;

- чим вищий рівень якості складових системи управління організації (персонал, інформація тощо), тим більша імовірність отримання якісної продукції або послуги;

- розгляд і опис організації як відкритої системи, уможливорює створення моделей, які висвітлюють її діяльність в різних аспектах;

- кожна підсистема організації має бути керованою, а її діяльність – регламентованою відповідними нормативними документами. Відсутність цих документів є ознакою некерованості системи.

Управління організаціями на основі використання системного підходу містить три послідовних етапи:

- на першому етапі визначається сфера системного підходу, уточнюються галузь та масштаби діяльності суб'єкта управління, встановлюються (орієнтовно) адекватні сфері, галузі та масштабам

діяльності інформаційні потреби;

– на другому етапі здійснюються необхідні дослідження (системний аналіз);

– на третьому етапі розробляються альтернативні варіанти розв'язання певних проблем та здійснюється вибір оптимального варіанту по кожному завданню (використовуються експертні оцінки, в тому числі незалежна експертиза).

Отже, використання системного підходу в управлінні організаціями дозволяє: розкривати структурно-функціональний зміст управлінських явищ; досліджувати багатогранні взаємозв'язки організацій з оточуючим середовищем; аналізувати вплив діяльності організації з боку різноманітних чинників внутрішнього і зовнішнього середовища і на основі цього визначати напрями розвитку організації на перспективу.

Бібліографія:

1. Философский энциклопедический словарь / под ред. Л. Ф. Ильичева и др. – М. : Сов. энцикл., 1983. – С. 610–613.

2. Иванова Т. Ю. Кибернетико-синергетический подход в теории управления / Т. Ю. Иванова, В. И. Приходько // Менеджмент в России и за рубежом. – 2004. – № 5. – С. 132–137.

3. Немченко А.Б. Методология системного подхода в управлінні організацією [Електронний ресурс] Режим доступу: www.kntu.kr.ua/doc/nauk_zap_10_1/stat_10.../79.doc

Наталя ІРХА, Лілія ДРАБИК

слухачі магістратури за спеціальністю
«Менеджмент»

(наукові керівники – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту та публічного управління Микитюк П.П., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та публічного управління Буяк А. Є.)

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Якісна зміна соціально-економічної природи підприємства в ринковій економіці, перетворення його з такого, що керується централізовано, у вільний, самостійно господарюючий суб'єкт вимагають адекватної системи управління інвестиціями. За умов, коли процес прийняття господарських рішень в економіці України набув децентралізованого характеру, суттєво зросла роль підприємств у процесах залучення і